

Vem var shaykh ul-islâm imâm Ibn Taymiyyah?*

Inledning

Taqî ad-Dîn Aḥmad ibn Taymiyyah al-Harrânî (661-728 H.) föddes i staden Harran i nuvarande Turkiet. Hans far var en framstående lärd man inom den hanbalitiska skolan, vilket även hans farbror och hans farfar var.

När Ibn Taymiyyah var sju år gammal lämnade han med sin familj hemstaden och tog sin tillflykt till Damaskus i Syrien precis innan den mongoliska invasionen inleddes.

Ibn Taymiyyah, som var mycket intelligent och hade ett gott minne, bemästrade de olika islamiska lärdomsgrenarna vid en tidig ålder samt studerade dessutom vittgående de olika religiösa sekternas och andra religioners heliga skrifter som existerade i hans samtid. Hans lärare uppgick till över tvåhundra män, och bland de främsta kan nämnas Shamsuddin al-Maqdisi som var den första från den hanbalitiska skolan att bli den högste domaren i Syrien.

Ibn Taymiyyah var knappt sjutton år gammal då Shamsuddin al-Maqdisi gav honom tillåtelse att utfärda *fatwa* (lagtolkning av en religiös auktoritet). Vid samma ålder började han dessutom hålla föredrag om islam. När han blev trettio år gammal erbjöds han tjänsten som högste domare som han senare tackade nej till.

En *mudjtahid*

Även om Ibn Taymiyyahs utbildning i grunden var i den hanbalitiska skolan så var han minst lika insatt i de andra skolorna. Han var dessutom insatt i den filosofiska och sufiska litteraturen. Han var utan någon tvekan en självständig tänkare (*mudjtahid*).

Mycket av Ibn Taymiyyahs tid och möda gick åt att försvara den renläriga tolkningen av islam mot den våg av avvikelse som spred sig över den muslimska nationen. Han använde Koranen och Sunnah som det grundläggande kriteriet i alla sina skrifter och reformistiska ansträngningar. I frågor där det inte fanns tydliga svar från Koranen och Sunnah använde han sig av det rationella tankemönstret och *idjtihad*.

En *mudjaddid*

Ibn Taymiyyah var en framgångsrik reformator som ovevkligt kämpade mot olika former av irrläror och innovationer som hade smugit sig in i islam. Han strävade ytterst för att återföra islam till sin ursprungliga renhet och revolutionära anda. För att uppnå detta följde han två principer:

- (a) att skapa en revolutionär anda mot *shirk* och *bid'ah* (innovationer) och
- (b) att lägga tonvikten på konceptet om *tawhid* (Guds enhet) med alla dess implikationer.

I detta arbete var han tvungen att argumentera mot de som hade ett högt anseende om grekisk filosofi samt mot de sufiska mästarna som upprätthöll tankarna om panteism, gnosticism och asketism. Han gick till intellektuell motattack mot *djabariyyah* (determinister som förnekade människan hennes fria vilja och ansvar), *qadariyyah* och *mu'tazillah* (rationalister som förnekade den gudomliga predestinationen). Som ett direkt resultat av detta fick han genomlida stora svårigheter från framträdande sekteristiska lärde och från auktoriteter som stödde dessa. Hans sammanstötningar med dem ledde till ett flertal vistelser i fängelset.

En *mudjâhid*

Ibn Taymiyyah stred inte endast mot islams interna fiender utan också mot islams externa fiender genom sina *fatwor* (lagtolkning av en religiös auktoritet) och genom sitt deltagande i strider.

När mongolerna invaderade Syrien arbetade han hårt för att väcka folket till jihad mot dem. Efter att Ibn Taymiyyah tappert hade deltagit i fältslaget vid Shaqhab utgick den syrisk/egyptiska armén segrande. Han deltog dessutom i många andra militära expeditioner.

Hans ryktbarhet som en lärd och tapper krigskämpe fick många lärde att bli avundsjuka på honom. Hans motståndare lyckades plocka fram en gammal *fatwa* som han hade utfärdat sjutton år tidigare. *Fatwan* handlade om gravbesök och de svartsjuka lärda tolkade den väldigt provokativt. Till följd av detta uppstod en stor dispyt som ledde till att Ibn Taymiyyah fängslades.

Hans studenter

Ibn Taymiyyahs studenter spred sig från Syrien till Egypten. Några av dem till platser mycket långt bort. De predikade och utvecklade hans intellektuella arv och delade sin lärares förföljelser. De mest välkända av dem är bland andra Imâm ibn Qayyim al-

Jawziyyah, Ibn Abdul Hadi, Ibn Kathir, Hafiz Dhahabi, al-Mizzi, Muhammad bin Muflih, Abu Hafs al-Bazzar, Ibn al-Wardi och Qadi ibn Fadlullah.

Hans inflytande

Ibn Taymiyyah skapade ett revolutionerande klimat av tänkande genom både sina idéer och sina reformistiska strävanden. Dessa tankar påverkade inte bara djupt hans samtid utan även lång tid efteråt. Han efterlämnade ett stort antal verk och lärdomsgrenar. Hans motståndare sjönk sakta in i anonymitet medan Ibn Taymiyyahs verks värde och uppskattningen av dem ökade.

Under hans livstid sträckte sig hans ryktbarhet och inflytande över Egyptens och Syriens gränser. När han för sista gången fängslades i ett citadell i Damaskus, strömmade breven in från bagdadborna som protesterade mot hans arrestering och som krävde hans omedelbara frisläppande. När han gick bort kunde begravningsbönen ses utföras ända bort till Kina.

Nästan alla historiker har erkänt Ibn Taymiyyahs djupa påverkan på den mest framträdande reformatorn under 1700-talet, d.v.s. Shaykh Muhammad bin Abdul Wahhab (d. 1792 e.Kr.).

* Följande text är ett utdrag ur boken *The Right Way: A Summarised Translation* av Ibn Taymiyyah. Publicerad av Darussalam: Publishers and Distributors. Riyad. 1996. ISBN: 9960-740-95-1.